

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2017

VÄSTERBOTTENS LÄN

En sammanfattning av prognosen
för arbetsmarknaden 2017-2018

Stark arbetsmarknad i Västerbottens län

Konjunkturen i Västerbottens län fortsätter att vara stark, men ökningstakten har avtagit. Företagens förväntningar på 2017 och 2018 är fortsatt optimistiska, även om de mattats av något jämfört med de skyhöga förväntningarna som rådde i höstas. Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator visar på ett förväntningsläge i Västerbotten som motsvarar en stark konjunktur.

Efter att aktiviteten i den svenska ekonomin steg med goda 3,2 procent under 2016 bromsade tillväxten in något under första kvartalet i år. Vi väntar oss dock att tillväxten tar förnyad fart från och med andra kvartalet i år för att sedan fortsätta att utvecklas i god takt under resten av vår prognosperiod. Konjunkturläget fortsätter således att förstärkas och är därmed fortsatt mycket starkt.

Bakom dessa bedömningar ligger bland annat det fortsatt starka stämmningsläget hos såväl företagen i Arbetsförmedlingens intervjuundersökning som hos hushållen. Parallellt blir även den successiva förstärkningen i den globala ekonomin – och därmed exporten – en allt viktigare drivkraft för utvecklingen. Dessutom är behoven av ytterligare bygginvesteringar fortsatt stora. Mot denna bakgrund räknar vi med att BNP stiger i god takt även under 2017 och 2018.

Den starka ekonomiska återhämtningen har tillsammans med hushållens goda inkomstutveckling bidragit till en ökad konsumtion av varor och tjänster. Befolkningsökningen har också bidragit till en ökad efterfrågan, inte minst när det gäller offentliga tjänster. Behovet av utbildning, vård och omsorg har ökat i takt med att vi blivit fler. Fler människor innebär fler jobb.

Sysselsättningen fortsätter att öka ...

Mer än fyra av tio företag i länet planerar att utöka sin personalstyrka under det kommande året. Inom samtliga branscher planerar merparten av arbetsgivarna för fler anställda. Länets arbetsmarknad är således stark och ett högt kapacitetsutnyttjande i företagen, tillsammans med en stark befolkningsutveckling och hushållens ökande konsumtion, innebär att vi bedömer att sysselsättningen i länet fortsätter att öka under 2017 och 2018. Sysselsättningen i Västerbottens län bedöms öka med 700 personer under 2017 och med ytterligare 800 personer fram till fjärde kvartalet 2018, vilket motsvarar ökningarna med 0,6 respektive 0,7 procent.

... men arbetslösheten vänder upp

Arbetslösheten minskade relativt starkt under 2016 men minskningstakten har mattats av under inledningen av 2017. Det beror huvudsakligen på ett stort inflöde av utrikes födda, en grupp som har en betydligt längre väg in på arbetsmarknaden än de inrikes födda. Minskningstakten fortsätter att avta och vänds till en ökning under loppet av prognosperioden. Under fjärde kvartalet 2017 beräknas arbetslösheten vara drygt 200 personer färre än samma kvartal året innan. Därefter bedöms antalet inskrivna arbetslösa öka med

300 personer till fjärde kvartalet 2018. Det totala antalet inskrivna arbetslösa i länet i slutet av 2017 bedöms uppgå till drygt 8 100 personer. Det skulle motsvara en relativ arbetslöshet på 6,1 procent, vilket kan jämföras med rikets prognostiserade 7,4 procent.

Arbetslösheten lägre i Västerbotten än i riket

Under första kvartalet 2017 var i genomsnitt cirka 8 500 länsbor per månad arbetslösa. Det motsvarar en relativ arbetslöshet på 6,3 procent, vilket kan jämföras med rikets 7,5 procent. I antal var det i genomsnitt 600 färre arbetslösa per månad jämfört med första kvartalet 2016.

Arbetslöshetsnivåerna skiljer sig åt mellan olika grupper av arbetslösa. Andelen arbetslösa män är större än andelen arbetslösa kvinnor. Arbetslösheten för utrikes födda är betydligt högre än bland inrikes födda. Det är också en betydligt högre andel personer utan gymnasieutbildning som är arbetslösa jämfört med de som har avslutad gymnasieutbildning eller mer. Ju högre utbildningsnivå desto lägre arbetslöshet kan man generellt säga.

Skiftande konjunkturläge på arbetsmarknaden skapar stora svängningar bland de korttidsinskrivna, medan det i mindre utsträckning påverkar dem med långa inskrivningstider. Sedan den senaste toppnoteringen juni 2009 har antalet korttidsinskrivna (upp till sex månader) i Västerbottens län minskat med drygt 42 procent, från omkring 7 100 till cirka 4 100 i april 2017. Långa tider utan arbete innebär oftast extra svårigheter att komma tillbaka till ett varaktigt arbete eftersom personen bland annat tappar viktiga nätverk på arbetsmarknaden.

Matchningen stor utmaning på Västerbottens arbetsmarknad

Tillgången på utbildad arbetskraft som kan matchas mot den efterfrågan som råder, minskar successivt. Samtidigt som bristen på arbetskraft stiger, ökar antalet arbetslösa som står långt från arbetsmarknaden. Västerbottens län har det senaste åren fått ett välbehövligt tillskott av arbetskraft i form av utrikes födda personer. En utmaning är att se till att den nya befolkningsgruppen kan försörja sig och bidra till samhällets inkomster.

Oavsett födelseland har arbetslösa som saknar gymnasieutbildning svårt att nå en fast förankring på arbetsmarknaden. Andelen arbetslösa med högst förgymnasial utbildning uppgår till närmare en tredjedel av de inskrivna arbetslösa i länet. För många av dessa personer är utbildning nyckeln till en fast förankring på arbetsmarknaden. Alla korttidsutbildade har dock inte förutsättningarna för, eller intresse av, att utbilda sig. Det finns därför ett fortsatt stort behov av både subventionerade anställningar och fler reguljära ”enkla jobb”.

Även om arbetskraftsbristen och matchningsproblemen på arbetsmarknaden är en stor utmaning i nuläget, krävs både kort- och långsiktiga lösningar för att förändra situationen. Att skapa möjligheter för inträde för de personer som fortsatt står utanför arbetslivet blir viktigt och angeläget för att klara av såväl länets framtida tillväxt som välfärd. För att hålla tillbaka arbetslösheten och för att inte långtidsarbetslösheten ska öka, måste alla tillgängliga verktyg nyttjas och alla aktörer på länets arbetsmarknad hjälpas åt. Arbetsförmedlingen, kommuner, myndigheter, organisationer, arbetsgivare och utbildningsaktörer behöver samarbeta för att tillsammans omvandla utmaningarna på länets arbetsmarknad till möjligheter.

Prognosen i sin helhet finns att läsa på vår webbplats:
arbetsformedlingen.se/prognoser